

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 804 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafojeva</i>	
Tarixiy obidalarning restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
<i>Uralova Muxabbat Sanjar qizi</i>	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
<i>Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи</i>	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна</i>	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
<i>Artikbayeva Aziza Abror qizi</i>	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
<i>Berdiyeva Lobar Norqobulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
<i>Esanova Maysara Umirovna</i>	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
<i>Feruza Yusupova Akildjanovna</i>	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
<i>Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish	134
<i>Umarov Xusniddin</i>	
Bo'lajak talabalarning individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
<i>Arsionova Gulsora Kurbonovna</i>	
Ona tili darslarida til kompetensiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
<i>Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
<i>Maxliyo Turoпова Erkin qizi</i>	
Talabalarning kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
<i>Urinova Sabina Shuxrat qizi</i>	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
<i>Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna</i>	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
<i>Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
<i>Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi</i>	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
<i>Avazova Sitara</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
<i>Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'lioy Tojiddin qizi</i>	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
<i>Botirova Zohida Doniyor qizi</i>	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
<i>Dilfuza Ochilova Zayniddinovna</i>	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184

Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	
Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durдона Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati.....	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi.....	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abdurafova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli.....	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'рни va ahamiyati.....	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari.....	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	

Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
<i>Moxira Niyozqulova Nuraliyevna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibadat Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muhammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе.....	294
<i>Мадаминова Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni.....	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari.....	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida.....	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century.....	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	378
Nosirova Dilfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari.....	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari.....	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi.....	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников.....	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari.....	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	

“Узбекский текст в русской литературе XX–XXI веков...”	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки.....	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyozov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahiyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	
Talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning guruhlar va diskussiyaga asoslangan shakllari (xalqaro tajriba misolida)	475
Xamroyeva Feruza Asrorovna, Ibragimov A'lamjon Amrulloevich	
Ratsional turmush tarzi: nazariy poydevor, psixologik mexanizmlar va amaliy strategiyalar.....	478
Bekmuradov Zarif Xurramovich	
Boshlang'ich sinflarda folklor janrlarini o'qitishda innovatsion pedtexnologiyalardan foydalanish	483
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
Dialogik nutqda to'liqsiz gaplarning funksional–sintaktik xususiyatlari (ingliz va o'zbek tillari misolida).....	488
Artikova Nodirabegim Sanakulovna	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini tevarak-atrof bilan tanishtirishda ekologik qadriyatlarining roli.....	492
Ernyazova Manzura Amankeldi qizi	
Boshlang'ich sinf darslarini samarali tashkil etishda pedagogik mahoratning ahamiyati	496
Kamolitdinova Kamolatxon Muxammadjalilovna	
Masofaviy ta'lim jarayonida seven skillsni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	499
Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna, Masharipova Durdona Raximbergen qizi	
Teacher Competency and Professional Development in Non-Native English Countries: The Karakalpakstan Perspective.....	506
Mamirbaeva Dina, Pirnazarova Mekhiyban	
Maktabgacha ta'limda rivojlanish markazlari integratsiyasi asosida tayanch kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	510
Raxmatova Maftuna Uktamjan qizi	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Milliy kurash texnikasi va taktikasi 513 <i>Xomudjonova Feruza, Panjiyeva Gulzoda</i>
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish bosqichlari 517 <i>Xurramova Lobarxon Akramjonovna</i>	
Развитие сотрудничества у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности 521 <i>Аллаева Наргиза Уктамовна</i>	
Социально-психологические аспекты подбора профессорско-преподавательского состава в негосударственных университетах Узбекистана 525 <i>Зеленская Екатерина Георгиевна</i>	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining robototexnik kompetensiyalarini rivojlantirish 529 <i>Do'schonov Shodyorbek Yo'ldoshevich</i>	
Yakka mashg'ulotlarda ruhiy rivojlanishi sustlashgan kar bolalarni mantiqiy tafakkuri va sensor etalonlarini rivojlantirish 532 <i>Pulatova Saodat Maxamadaminovna</i>	
Raqamli pedagogik kompetensiya haqida qarashlar va uning ahamiyati 536 <i>Tillaboyeva Mahfuza Muhammadovna</i>	
SAT imtihonining matematika qismida Desmos grafik kalkulyatoridan foydalanish 540 <i>Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich</i>	
Malaka oshirish tizimida jismoniy tarbiya yo'riqchilarining kasbiy faoliyatini rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari 544 <i>Nalibayeva Cho'lpon Baxit qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda inqirozli davrlarning kelib chiqishi, sabablari va bartaraf etish yo'llari.... 547 <i>Kudratova Gulnoza Shaxritdin qizi</i>	
MTTda variativ dasturlarning ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-amaliy ahamiyati 550 <i>Karimova Umida Sharipovna</i>	
O'smir davrida uchraydigan kiberbulling turlari va ularning psixologik xususiyatlari 552 <i>Amonxonova Yanglishxon Abduazizxon qizi</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari 556 <i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati 562 <i>Aslanova Zarrina To'ybekovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tabiat bilan tanishtirishda qo'llaniladigan texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlari hamda bolalar bilan ishlash metodlari 568 <i>Axtamova Aziza Aziz qizi</i>	
Axborot muhitida noto'g'ri ma'lumotlarni tan olish ko'nikmasini shakllantirish metodikasi..... 572 <i>Baliyev Azimjon Narmuminovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni qo'llashning samaradorligi 575 <i>Choriyeva Barno Alisher qizi</i>	
Inklyuziv ta'limni samarasini oshirish uchun xalqaro tajribadan foydalanish 578 <i>Ergasheva Mohinur Dilmurod qizi</i>	
Talabalarda huquqiy ongni rivojlantirishda interfaol metodlarning roli 583 <i>Ganiyev Elyorbek Ulug'bekovich</i>	
Boshlang'ich ta'lim mavzularini mustahkamlashda qo'llaniladigan usul hamda didaktik o'yinlar texnologiyasi 587 <i>Kamolova Muhabbat</i>	
O'zbekistonda agro erkin iqtisodiy zonalarining rivojlanishi geografik xususiyatlari va unga global iqlim o'zgarishining ta'siri 590 <i>Nazarov Didar Maxsat o'g'li</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education 594 <i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	

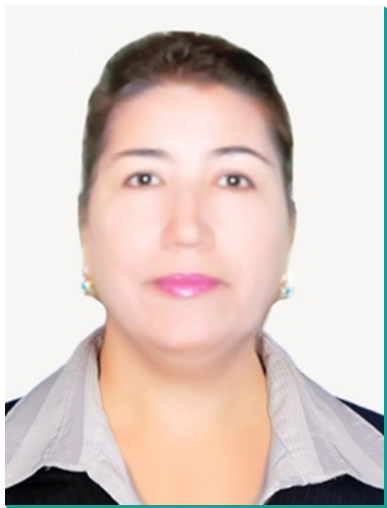
Bo'lajak ofitserlar xulq-atvorida agressivlik namoyon bo'lishining psixologik nuanslari.....	597
<i>Rejаметова Iroda Ikramsheykovna</i>	
Sport tashkilotlarida murabbiylar va sportchilar bilan ishlash jarayonini zamonaviy kadrlar boshqaruvi yondashuvlari asosida tizimlashtirish va motivatsiya hamda natijadorlikni oshirish omillarini ilmiy asoslash.....	601
<i>Saparov Xasan Djumanazarovich</i>	
Kichik maktab yoshli bolalarda emotsional intellektni shakllantirishning psixologik xususiyatlari	606
<i>Abduhalilova Saidaxon Mavlonbek qizi, Qodirova Odina Djurabayevna</i>	
Tarixiy yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati	610
<i>Abduraxmonov Alibahrom Abdusalomovich</i>	
Developing Students' Speaking Skills in English Language Lessons	613
<i>Alamuratov Elyor Umarali ugli</i>	
Jahon psixologiyasida hayotga nisbatan bardoshlilikni ilmiy tadqiq etilishi	617
<i>Alimov O'Imasjon Ismatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sog'lom ovqatlantirishni tashkil etish	621
<i>Axmedova Nasibaxon Kobiljonovna</i>	
Aholiga sifatli psixologik xizmat ko'rsatishda ilmiy asoslangan psixoterapiyalarning o'rni	624
<i>Bilolova Zamira Baxtiyarovna</i>	
Qadimgi Naxshabning diniy me'morchiligi: Yerqo'rg'on ibodatxonasi misolida	629
<i>Eshmurodova Marjon Eshmurod qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv rivojlanishni ta'minlovchi o'yin muhitining imkoniyatlari	633
<i>Fozilova Odina Nabiyevena</i>	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarining kasbiy shakllanishini psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash xususiyatlari	636
<i>I. I. Xalilov</i>	
Modern Teaching Methods Based on Educational Technologies	640
<i>Kirgizov Ismat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ishlar tizimi	644
<i>Madraimova Halima G'ayrat qizi</i>	
Ingliz tili darslarida madaniyatlararo kommunikatsiya va axborot almashish kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv usullar.....	648
<i>Olimxon Isaqov Odiljanovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy texnologiyalari	652
<i>Rustamjonov Shoxruxbek Akmaljon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlashda fiziologik rivojlanish va biologik atamalarning qo'llanilish xususiyatlari.....	656
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar.....	662
<i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar orqali bolalarda mantiqiy va ijodiy rivojlanishni kengaytirish	665
<i>N. O. Saidova, Tojaliyeva Shahrizoda</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining harakat faoliyatini jismoniy vositalari orqali optimallashtirish masalalari	669
<i>Sarimsaqova Bashorat Muhammad qizi</i>	
Talabalarni axborot ta'lim muhitida kasbiy kompetentligini boshqarishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	673
<i>Shoimov Anvar Mamarizayevich, Tojiyeva Iroda Sadatovna, Shodiyeva Guliston Temirovna</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	677
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	
Ta'lim jarayonida talabalardagi stress holatlarini bartaraf etishning psixologik xususiyatlari.....	681
<i>Toshpulatov Akmal A'zamjon o'g'li, Dumarov Mashhurbek</i>	

Maktabgacha ta'lim faoliyat markazlarida ta'lim jarayonini davlat dasturi asosida modernizatsiya qilish ...	685
Ubaydullayeva Ra'no Furqat qizi	
The Role of STEAM Technologies in Teaching English.....	689
Umida Raimjanovna Irgasheva	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	693
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglari o'rtasida metodik kollaboratsiyani boshqarish mexanizmini takomillashtirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar majmuasi va unda qo'llaniladigan metodlar	698
Xamrayeva Gulnoz Israilovna	
Migratsiya sharoitida yoshlar tarbiyasi: pedagogik risklar va ularning kelib chiqish sabablari	704
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Отношение к телу и фитнес-практикам как фактор социально-психологического благополучия женщин	708
Дехконбоева Зулайхо Дилшод қизи	
Masofaviy o'qitish kompetensiyasi uchun shart-sharoitlarning samaradorligini tekshirish bo'yicha eksperimental ish.....	712
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Xalikov Abdulxaq Abdulxairovich	
Masofaviy ta'limning oxirgi besh yil davridagi rivojlanish bosqichlarining tahlili.....	719
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Ibragimova Ozoda Abdulxakovna	
Информированность педагогов ДОО о психофизиологических особенностях и здоровье детей в инклюзивном образовательной среде	723
Намазбаева Лола Закировна	
Maxsus terminlarni ingliz tili o'qitish jarayonida samarali o'zlashtirishning metodologik shart-sharoitlari....	726
Axmedova Dilnoza Anvarovna	
Tarbiya darslarida o'yin texnologiyalari va interfaol o'qitish usullaridan foydalanish	729
Abulova Mohigul Komiljonzoda	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilar lug'at boyligini oshirishda lingvopedagogik texnologiyalar va ularning samaradorligi	733
Allayarova Sojida Umirzakovna	
Milliy kontent asosida ta'lim jarayonini tashkil etish bo'yicha bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	735
Rahmatova Feruza Qudrat qizi	
O'smir yoshidagi o'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	738
Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich	
Boshlang'ich ta'limda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan interfaol pedagogik strategiyalarning didaktik imkoniyatlari	742
Urazimbetova Aygul Aralbayevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik strategiyalarning nazariy-metodologik asoslari.....	748
Axmedova Laylo Baxtiyor qizi	
Talaba yoshlarini darsdan tashqari jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida sport musobaqalariga tayyorlashning pedagogik tahlili.....	755
Zuxriddin Nasibovich Boboshev	
Voleybol o'yini taktikasiga o'rgatish	759
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Целеполагание личности в контексте нейрокогнитивных и интуитивных процессов	762
Никишина Изабелла Алиевна	
Matematika fanini o'qitishda o'yin metodlarini tatbiq etish.....	770
Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira	
Cross-Cultural Foundations of English Education: Proverbs from Uzbekistan and Afghanistan.....	775
Samadi Nooria	

Bo'lajak surdopedagoglarni kar bolalar nutqini rivojlantirishga tayyorlashda innovatsion metodlar integratsiyasi	779
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
The Role of Modern Technologies in Learning the English Language	783
Ergasheva Mehriyona	
Использование различных методов контроля в процессе преподавания русского языка в группах с нерусским языком обучения.....	787
Заболотина А. А.	
Descriptors Differentiated Instruction Based on Linguistic Competence and CEFR Levels.....	791
Abdullayeva Charos Farkhodovna	
Эффективность использования искусственного интеллекта при формировании коммуникативных навыков на английском языке.....	796
Абидова М. И., Абидова Д. М.	
Haqiqat yog'dusi bilan yo'g'rilgan ijod.....	800
Saodat Eshpulatova	

HAQIQAT YOG'DUSI BILAN YO'G'RILGAN IJOD

Saodat Eshpulatova

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv
va texnologiyalar universiteti dotsenti v.b., PhD

Annotatsiya: Ushbu maqolada shoir ijodining badiiy-ma'naviy xususiyatlari, uning xalq dardi bilan yashab, xalq dardi bilan ijod qilgani hamda qalbini junbushga keltirgan chuqur hissiyotlar asosida yaratilgan she'rlari tahlil qilinadi. Shuningdek, shoirning g'arb adabiyoti namoyondalari asarlarini o'zbek tiliga tarjima qilishdagi faoliyati yoritilib, ushbu tarjimalarning o'zbek adabiyoti kitobxonlari uchun tutgan o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan baholanadi.

Kalit so'zlar: bezovtalik, qalb tug'yoni, hikmatlar, inson qalbi, haqiqat nurlari, iztirob, ruhiyat, ajdodlar merosi.

Abstract: This article examines the artistic and spiritual characteristics of the poet's creative work, emphasizing his ability to live with the people's pain and reflect it in his poetry through deep emotional expression. The study also highlights the poet's translation activities, particularly his translations of works by representatives of Western literature, and evaluates their significance and contribution to Uzbek literary readership from a scholarly perspective.

Key words: anxiety, spiritual impulse, aphorisms, human soul, rays of truth, suffering, spirituality, ancestral heritage.

Аннотация: В статье анализируются художественно-эстетические особенности творчества поэта, его умение жить заботами народа и отражать народную боль в поэтическом слове, а также эмоционально насыщенные стихи, рожденные внутренним душевным порывом. Кроме того, рассматривается переводческая деятельность поэта, связанная с произведениями представителей западной литературы, и оценивается значение этих переводов для читателей узбекской литературы.

Ключевые слова: тревожность, душевный порыв, афоризмы, внутренний мир человека, лучи истины, страдание, духовность, наследие предков.

KIRISH

*Shoir bo'lsang bo'lsin qalbing
Elga qurbon bo'lgulik
Shoir bo'lsang, bo'lsin xalqing
Senga qalqon bo'lgulik.*

Erkin Vohidov

El suygan shoir Erkin Vohidov oltmish yildan ortiq umrini ijodga bag'ishladi. Ustoz shoirning she'riyatga oshno bo'lishida G'ayratiy to'garagi, Mirtemir seminari hamda O'zbekiston Milliy universitetidagi ijodiy muhit katta ta'sir ko'rsatganini u ko'p marotaba e'tirof etgan.

Erkin Vohidov shoir sifatida shakllangan elliginchi yillar o'rtalari, oltmishinchi yillar boshlari jamiyatda yangi ruh va yangicha qarashlar qaror topayotgan davr edi. Adabiyot va san'atda ham yangilanish belgilari paydo bo'lib, ijod zaminiy hislarga, haqiqatga va inson qalbi manzaralariga tobora yaqinlasha boshladi. Biroq bu jarayon oson kechgani yo'q. Shoirning elliginchi yillar boshida yozilgan tabiat manzaralariga bag'ishlangan bolalarcha sodda va ma'sum satrlaridan tortib, 1992-yilda chop etilgan, mardona va shafqatsiz haqiqat yog'dulari bilan yo'g'rilgan, o'zini chuqur taftish etgan qalb tug'yonidan iborat she'rlariga qadar bosib o'tilgan ijodiy yo'lga nazar tashlanganda, bunga yana bir bor iqror bo'lish mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

El-yurt samimiy, pokiza tuyg'ularni, tabiat tarovatini va yashamoq zavqini kuylovchi, siyosatdan xoli, oddiy, lekin ko'ngilga yaqin she'rlarga muhtoj bo'lgan bir davrda Erkin Vohidov o'zbek adabiyotining she'riyat deb atalmish maydoniga o'z so'zi va ovozi, durdona asarlari bilan kirib keldi. U Behbudiy, Cho'lpon, Avloniy, Qodiriy singari ma'rifatparvarlarning 60-yillardagi ijodiy davomchisi sifatida maydonga chiqdi. Shoir she'riyatida davrning bezovta, izlovchan ruhi o'ziga xos va takrorlanmas obrazlarda aks etadi. Iztirobli o'ylar, o'tkir publitsistik ruh va keskin kinoyalari ohang bilan yo'g'rilgan yetuk asarlarida u o'z davrining adolatsiz tuzumidan norozilikni, ijtimoiy turg'unlikni, egasizlikni, qulchilikni, mash'um yakka hukmronlik va makkorona ko'rinishdagi istibdod nayranglariga qarshi isyonkor va tug'yonli so'zini aytadi. Shoir millatning uyg'onishi, o'zini tanishi hamda ma'rifatli olamda boshqa ilg'or xalqlar qatoridan o'z tarixiy o'rnini topishi uchun qayg'uradi. Ozodlik, ziyolilik va haqiqat Erkin Vohidov ijodining yetakchi g'oyalari hisoblanadi.

Shoirning butun ijod yo'li bahs-munozaralar ichida kechdi. U she'rni qurol deb bilib, uning tabiati, shoirning burchi va mas'uliyati xususida ko'p o'ylaydi hamda she'r va shoir haqidagi qarashlarini bayon etadi. Shoir bu mavzuda so'z yuritar ekan, ijod mashaqqatlari va shoirlik yo'lining oson emasligini alohida ta'kidlaydi. "Shoirlik – bu shirin jondan kechmakdir", deya uqtiradi u. Shoir inson va jamiyat, insoniyat yashaydigan zamindagi barcha voqealar uchun nihoyatda mas'ul shaxs ekanini qayd etadi: "Inqilob zilzilasining markazida shoirlar qalbi turadi", u "Haq yo'lda fidoyi askar", "Shoirning dardi – xalqning dardi". "Agar har bir so'zi xalqning, davrning nidosi bo'lsa, u shoir baxtlidir", deydi u. Shoir xalq va davr nidosi bo'la oladigan asarlar yaratgunga qadar turli ijodiy yo'llardan o'tadi.

Ozod Sharafiddinov ta'biri bilan aytganda, o'zbek adabiyotining ko'rki va faxri bo'lgan shoir Erkin Vohidov ijodini tahlil qilarkan, uning shunchaki ermak uchun she'r yozmasligini, balki hayotning dolzarb muammolarini qalamga olishini ta'kidlaydi. Adabiyotshunos shoir she'rlaridagi eng muhim jihatlardan birini alohida ko'rsatib beradi: "Erkin Vohidov she'rlaridagi muhim jihatlardan biri – ularga teran hikmatlarning singdirilganidir. Uning birinchi to'plamidagi ko'plab she'rlaridayoq bu xususiyat yaqqol namoyon bo'lgan. 'Kamtarlik haqida' she'rini eslang – unda choynak va piyola obrazlari orqali kibr-u havo hamda kamtarlik g'oyasi bir umr esda qoladigan tarzda ifodalangan".

*Garchi shuncha mag'rur tursa ham,
Piyolaga egilar choynak.
Shunday ekan, manmanlik nechun,
Kibr-u havo nimaga kerak?
Kamtarin bo'l, hatto bir qadam
O'tma g'urur ostonasidan.
Piyolani inson shuning-chun
O'par doim peshonasidan.¹*

XX asrning o'rtalariga kelib, o'zbek she'riyatida "bahoriy iliqlik" va "nahoriy tiniqlik" namunalari yuzaga keldi. Kamtarligi uchun peshonasidan o'pilgan piyola obrazlari she'rxonlarga ko'ngil buloqlaridan mehr suvlarini uzatdi.²

Haqiqiy obrazlilik shoirga chinakam aforistik misralar yaratishga yordam beradi:

*Olamni elkada ko'tarmak uchun
Dunyoga keladi, bilsang, erkaklar.*

Yoki:

*Qo'rquvning ko'zi katta, yuragi kichik bo'lur,
Qo'rquv zo'r kelgan yurtida arslonlar kuchuk bo'lur.*

Erkin Vohidov she'rlarining yana bir muhim jihati – uning yumorga boyligidir. Ildizlari xalq donoligi va xalq tabobatiga borib taqaladigan yumor shoir she'rlariga teran optimizm bag'ishlaydi, ulardagi insoniy jozibani kuchaytiradi va xalqchillikni yuqori bosqichga ko'taradi³.

1 E.Vohidov. Muhabbat: She'rlar.–T.: Adabiyot va san'at nashriyoti, 1981.,–17-bet

2 O'zbek adabiy tanqidi [antologiya]/ tuzuvchi B.Karimov. tahrir hay'ati U.Normatov [va boshq.]-T.: "TURON-IQBOL"-2011,-311-bet

3 Ozod Sharafiddinov. Haqiqatga sadoqat. G'.G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. Toshkent, 1989. 275-bet

TAHLIL VA NATIJALAR

Shoir she'rlarining betakror xususiyatlaridan biri shundaki, uning she'rlarida tiniqlik, ohanglarning ravonligi va musiqiylikning mukammalligi yaqqol sezilib turadi. Shoir nafaqat aruzda, balki barmoq vaznida yozgan she'rlari bilan ham kitobxon qalbiga jo bo'ladi. Bir tinglaganda quloqqa o'rnashib qoladigan bu she'rlar shoir ijodining xalq ohangiga yaqinligidan dalolat beradi. Shoir she'r orqali pand-nasihat qilmaydi, balki uning she'rlarini o'qigan odam haqiqiy lirik tuyg'ularni his qiladi.

Erkin Vohidovning "Orzu chashmasi", "Nido" (1964), "Quyosh maskani" (1970), "Baxmal" (1974), "Ruhlar isyoni" (1978–1979), "Toshkent sadosi" (1983) kabi asarlari o'zbek dostonchiligining yetuk namunalardan hisoblanadi. "Ruhlar isyoni" dostonida otashin bengal shoiri Nazrul Islom siymosi orqali vatan ozodligi va milliy istiqlol g'oyalari tarannum etilgan. "O'zbekim" qasidasi (1968) esa kommunistik mustabid tuzum davrida milliy uyg'onishimizga barakali ta'sir ko'rsatdi. "Donishqishloq latifalari" turkum she'riy asarlari sotsial satiraning yorqin namunasi bo'lib, ularda xalqchil Matmusa siymosi orqali davr va hayotning muayyan hodisalariga o'tkir kulgili va hajviy munosabat bildirilgan. O'zbekiston milliy mustaqillikka erishganidan so'ng mamlakatda boshlangan ma'naviy-ma'rifiy yuksalish davrida Erkin Vohidov she'riyatining ahamiyati yanada ortib, u yorug' kelajakka ishonch, milliy qadriyatlarga hurmat hamda vatanparvarlik ruhida tarbiyalaydigan yuksak ma'naviy omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Erkin Vohidovni o'zbek adabiyotida milliy ruh, falsafiy teranlik va yurakdan chiqqan samimiyat bilan ajralib turadigan buyuk shoir sifatida tan olamiz. Uning she'rlari inson qalbiga bevosita ta'sir etib, milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini uyg'otadi, hayot, vaqt, vijdon va e'tiqod kabi umuminsoniy masalalarni ko'taradi.

Erkin Vohidov 1968-yilda "O'zbekim" qasidasini yozib, ona tilimiz xor bo'lgan, o'z millati bilan faxrlanish millatchilik sifatida baholangan, tariximiz faqat qorong'ilikdan iboratdek talqin qilingan hamda tarixiy asarlar yozganlarga o'gay ko'z bilan qaralgan pallada o'z millatini va buyuk tariximizni ulug'ladi. Shoirning bu jasorati xalq boshiga tashvish tushganda kurashga chiqadigan yirik ijodkorlarga xos millatparvarlikning yorqin namunasi edi.

*O'tdilar sho'rlik boshingdan
 O'ynatib shamshirlarin,
 Necha qoon, necha sulton,
 Necha ming xon, o'zbekim.
 Tog'laring tegrangda go'yo
 Bo'g'ma ajdar bo'ldi-yu,
 Ikki daryo – ikki chashming,
 Chashmi giryon, o'zbekim⁴.*

Bu qasidada shoir xalq boshidan kechirgan og'ir sinovlarni eslaydi, uning sabr-toqati va bukilmaz ruhini madh etadi. She'rda o'zligini anglagan xalqning kelajakka dadil qaray olishi, o'z kelajagini yaratish uchun mardona kurasha oladigan yuksak ruhiyat tasvirlangan.

*Ortda qoldi ko'hna tarix,
 Ortda qoldi dard, sitam,
 Ketdi vahming, bitdi zahming,
 Topdi darmon, o'zbekim.
 Bo'ldi osmoning charog'on
 Tole xurshidi bilan,
 Bo'ldi asriy tiyra shoming
 Shu'la afshon, o'zbekim.*

Xalq dardini va og'riqlarini o'ziniki deb bilgan shoir yorug' kunlar kelganidan quvonadi va bu quvonchini baralla kuylaydi.

*Faxr etarman, ona xalqim,
 Ko'kragimni tog' qilib,
 Ko'kragida tog' ko'targan
 Tanti dehqon, o'zbekim.
 O'zbekim deb keng jahonga
 Ne uchun madh etmayin!
 O'zligim bilmoqqa davrim
 Berdi imkon, o'zbekim.*

⁴ <https://kutubxonachi.uz/story-and-poetry/erkin-vohidov/o-zbegim-qasida-muallif-erkin-vohidov/#gsc.tab=0>

Shoir xalqning buyuk tarixi va ulug' o'tmishi haqida to'liqlanib kuylaydi. Ushbu qasidada badiiy tasvir vositalaridan, jumladan, metafora, sifatlash va o'xshatishlardan keng foydalanilgan. She'rning ahamiyatli tomoni shundaki, u milliy o'zlikni, milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ularini anglashga, ajdodlar ruhiga va o'tmish mero-siga hurmat bilan qarashga undaydi.

Bundan tashqari, shoirning "Inson" qasidasi bir necha davlat san'atkorlari tomonidan qo'shiq qilib ijro etilgan bo'lib, u dunyoning sakkiz tilida – ingliz, rus, tojik, turk, arab, qozoq, ispan va o'zbek tillarida kuylangan. Bu hol shoir ijodining qanchalik yuksak ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

*Sobit-ul sayyorada inson o'zing, inson o'zing,
Mulki olam ichra bir xoqon o'zing, sulton o'zing.
Sobit o'z ma'vosida, sayyor fazo dunyosida,
Koinot sahosida karvon o'zing, sarbon o'zing.
Shams – dil taftingdadur, sayyoralar kaftingdadur,
Keng jahon zabtingdadur, bog'bon o'zing, posbon o'zing.
Bu yorug' dunyo nadur? Koshonadur, vayronadur,
Senga mehmonxonadur, mehmon o'zing, mezbon o'zing⁵...*

Shoir ushbu qasidada insonning tabiat va jamiyat oldidagi mas'uliyatini, ilm va aql insonni yuksaltirishini, agar vijdon va axloq bo'lmasa, inson qudratining hech narsaga arzimastligini va tubanlikka yuz tutishini tasvir-laydi. Shu bilan birga, inson o'zini anglasa, dunyo go'zal bo'lishini eslatadi. Inson aql va ong bilan ish tutsa, bunyodkor bo'lishi, aks holda esa vayronkorlikka yo'l ochishini uqtiradi. Ushbu she'rni bunyodkorlik va ijodkor-likka chorlov sifatida baholash mumkin.

Erkin Vohidov dramaturg sifatida ham elga tanilgan ("Oltin devor", 1969; "Istanbul fojiasi", 1985 va b.). "Oltin devor" komediyasida turli komik holatlar tasvirlanib, inson ruhiyatining rang-barang tovlanishlari yengil kulgi orqali ifodalangan. "Istanbul fojiasi" asarida esa qahramonlar taqdiri davrning eng muhim voqealari – Ikkinchi jahon urushi hamda urushdan keyingi ijtimoiy-ma'naviy hayotdagi o'zgarishlar bilan uzviy bog'liq holda yorqin va ta'sirchan yoritilgan. Shoirning o'zi ham Ikkinchi jahon urushi zarbalarini boshidan kechirgan. 60–80-yillar shoir ijodining eng yuksak va sarmahsul davri bo'ldi, desak mubolag'a bo'lmaydi.

Erkin Vohidovning "Shoir-u she'r-u shuur" (1987) va "Iztirob" (1992) kitoblariga kiritilgan maqolalari, suhbat-lari hamda mumtoz va zamonaviy adabiyotimiz namoyandalari ijodini tahlil etuvchi tadqiqotlari o'zbek publi-tistikasi va adabiyotshunosligi rivojiga munosib hissa bo'lib qo'shildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Erkin Vohidov o'zbek adabiyotini tarjima asarlari bilan ham boyitdi. U I. Gyotening "Faust" asarini, S. Yeseninning she'rlarini o'zbek tiliga tarjima qilib, alohida kitob holda nashr ettirdi. Bu orqali o'zbek kitobxon-lari kutubxonasi jahon adabiyoti durdonalari bilan boyidi. Bundan tashqari, F. Shiller, Iqbol, Ulfat, R. Hamzatov, L. Ukrainka, A. Blok kabi turli xalqlar shoirlari asarlarini ham o'zbek tiliga tarjima qildi. Erkin Vohidov asarlari chet el (nemis, fransuz, rus, ingliz, urdu, hind, arab va b.) hamda qardosh turkiy xalqlar tillarida ("Oltin devor", "Saylanma", "Nido" va b.) nashr etilgan. Uning asarlari ("Oltin devor", "Istanbul fojiasi") Hamza nomidagi (hozirgi O'zbek Milliy akademik drama teatri) teatrdam hamda viloyat teatrlarida sahnalashtirilgan, "Oltin devor" komedi-yasi esa Pokistonning Laxor shahri teatrida qo'yilgan.⁶

Erkin Vohidov ijodi dunyo kezdi, desak, mubolag'a bo'lmaydi. Chunki uning she'rlari xoh hazil-mutoyibali, xoh jiddiy bo'lsin, kitobxon qalbiga tez singadi va u yerdan o'z mustahkam o'rnini topadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. E. Vohidov. Muhabbat: she'rlar. – T.: Adabiyot va san'at nashriyoti, 1981.
2. Ozod Sharafiddinov. Haqiqatga sadoqat. G'. G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. Toshkent, 1989.
3. O'zbek adabiy tanqidi [antologiya] / tuzuvchi B. Karimov; tahrir hay'ati: U. Normatov [va boshq.]. – T.: "TURON-IQBOL", 2011.
4. <https://ziyouz.uz/ozbek-ziyolilari/erkin-vohidov-1936/>
5. <https://uforum.uz/archive/index.php/t-15655.html>
6. <https://kutubxonachi.uz/story-and-poetry/erkin-vohidov/o-zbegim-qasida-muallif-erkin-vohidov/#gsc.tab=0>
7. <https://tafakkur.net/inson/erkin-vohidov.uz>

⁵ <https://tafakkur.net/inson/erkin-vohidov.uz>

⁶ <https://ziyouz.uz/ozbek-ziyolilari/erkin-vohidov-1936/>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.